

Informacja o projekcie

### **PODRÓŻE W CZASIE Z WOJCIECHEM KORFANTYM**

realizowanym przez Muzeum Powstań Śląskich w ramach obchodów 100-lecia II Powstania Śląskiego

W tym roku obchodzimy 100. rocznicę II Powstania Śląskiego, jednego z trzech zrywów ludności polskiej, których skutkiem było przyłączenie części Górnego Śląska do Polski. Wybuch powstania poprzedziło wiele znaczących, ale i dramatycznych wydarzeń. Od stycznia 1920 roku na Górnym Śląsku zaczęły obowiązywać regulacje Traktatu Wersalskiego, a władzę objęła Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa na Górnym Śląsku. Oddziały alianckie, składające się w trakcie II Powstania Śląskiego z Francuzów i Włochów, zastąpiły stacjonujące dotychczas na tym terenie oddziały niemieckie. Pod skrzydłami wojsk sojusznicych uaktywniły się polskie struktury organizacyjne. W Bytomiu rozpoczął działalność Polski Komisarjat Plebiscytowy z Wojciechem Korfantym na czele. Siłę militarną stanowiła Polska Organizacja Wojskowa Górnego Śląska dowodzona przez Alfonsa Zgrzebnika. Polska i Niemcy prowadziły przygotowania do plebiscytu oparte na szerokiej kampanii propagandowej. Oficjalnie bezstronna policja bezpieczeństwa Sicherheitspolizei (Sipo) wpierała stronę niemiecką. 17 sierpnia 1920 roku, na wieści z frontu wojny polsko-bolszewickiej, w Katowicach doszło do zamieszek wywołanych przez Niemców. Pomagający rannym lekarz – Andrzej Mielęcki został zaatakowany przez niemieckie bojówki, a następnie wyciągnięty z ambulansu i wrzucony do rzeki Rawy. Śmierć tego zasłużonego działacza stała się jedną z przyczyn wybuchu II Powstania Śląskiego. W reakcji na te wydarzenia 19 sierpnia 1920 roku Alfons Zgrzebnik wydał rozkaz podjęcia działań bojowych. Walki wybuchły jednocześnie w powiatach pszczyńskim, rybnickim, katowickim, lublinieckim, tarnogórskim, toszecko-gliwickim i zabrskim. Walczono także w rejonie linii Opole – Krasiejów – Dobrodzień oraz w okolicach Raciborza i Koźła. Powstańcy opanowali większość strategicznych terenów przemysłowych z wyjątkiem dużych miast, w których stacjonowały wojska alianckie oraz jednostki Sipo. Niemieckie garnizony Sipo zostały otoczone (cernowane) w koszarach, co uniemożliwiało jakiegokolwiek działania odwetowe. W tym czasie powstańcy rozbrajali i opróżniali składy – 2 – niemieckiej broni i amunicji. Wojska francuskie, wchodzące w skład oddziałów alianckich, przychylnie odnosiły się do działań powstańczych, co miało ogromny wpływ na rezultat powstania. Widząc brak reakcji Komisji Międzysojusznicznej na interpelacje dotyczące sankcji wobec powstańców, strona niemiecka zgodziła się na warunki zawieszenia broni i likwidację skompromitowanej policji bezpieczeństwa Sipo. W jej miejsce powołano mieszaną, polsko-niemiecką policję plebiscytową Abstimmungspolizei (Apo). Podstawowy cel powstańców został osiągnięty, w związku z czym II Powstanie Śląskie zakończyło się 25 sierpnia 1920 roku.

**Sierpień 1920 roku. Na Górnym Śląsku narasta napięcie. Lada chwila wybuchnie II Powstanie Śląskie. Posiadamy wciąż niewiele informacji z tego okresu, a przynajmniej takich, które pozwoliłyby nam się zbliżyć do niektórych postaci związanych z Powstaniami Śląskimi, nieco bardziej niż pozwalają na to karty historycznych opracowań. Proponujemy więc nietypową podróż w czasie. Dostarczymy ówczesnym bohaterom narzędzia komunikacyjne, które znamy dziś: komunikatory internetowe, wideokonferencje czy platformy społecznościowe. Chcemy zapytać, w jaki sposób by z nich skorzystali, jaki ślad mogliby po sobie zostawić. Czy powstańcze walki to dobry materiał na relację z Instagrama? Ile laików zebrałby live Korfantego? A może wręcz przeciwnie – stałby się źródłem memów...**

**7 filmów, które powstaną w wyniku realizacji zadania, zostanie umieszczonych w 100. Rocznicę wybuchu II Powstania Śląskiego na następujących stronach i portalach: [www.muzeumpowstanslaskich.pl](http://www.muzeumpowstanslaskich.pl); [www.teatrslaski.art.pl](http://www.teatrslaski.art.pl); <https://katowice.ipn.gov.pl>; <http://www.historia.us.edu.pl>**

**Zapraszamy do wspólnej filmowej podróży w czasie z Wojciechem Korfantym, wyreżyserowanej przez Roberta Talarczyka, w którą zabiorą nas artystki i artyści związani z Teatrem Śląskim im. St. Wyspiańskiego w Katowicach.**

reżyseria: Robert Talarczyk  
scenariusz: Miłosz Markiewicz  
konsultacje historyczne: Maciej Fic  
video: Mateusz Znaniecki, Kamil Małecki  
scenografia Dagmara Walkowicz-Goleśny  
kostiumy: Dorota Damec  
kierownictwo produkcji: Małgorzata  
Długowska-Błach

występują:  
dziennikarka Alicja – Aleksandra Przybył  
Wojciech Korfanty – Dariusz Chojnacki  
Alfons Zgrzebniok – Bartłomiej Błaszczczyński  
Konstanty Wolny – Dawid Ściupidro  
Józef Dworaczek – Kamil Suszczyk  
Jan Emil Stanek – Arkadiusz Machel  
Robert Kula – Mateusz Znaniecki  
Maria Kujawska – Katarzyna Błaszczczyńska  
ks. Jan Brandys – Michał Piotrowski  
Karol Grzesik – Piotr Bułka

**Ministerstwo  
Kultury  
i Dziedzictwa  
Narodowego.**



Dofinansowano ze środków  
Narodowego Centrum Kultury  
w ramach Programu Kultura w sieci